

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL DESCANS I EL DRET AL MEDI AMBIENT (NETEJA I GESTIÓ DE RESIDUS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 23 d'octubre de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què demanava que l'Ajuntament canviés periòdicament d'emplaçament les illes de contenidors de recollida de residus de l'espai públic perquè no hagin de ser sempre les mateixes persones veïnes les perjudicades per les molèsties que comporten aquestes ubicacions dels contenidors.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

D'acord amb el **principi d'economia administrativa**, no s'ha efectuat una petició d'informe a l'Ajuntament de Barcelona, ja que en l'expedient consta prou informació per poder emetre un pronunciament. Per aquest motiu, un cop examinat el contingut de la queixa, la documentació aportada per la persona interessada i la normativa aplicable, aquesta Sindicatura emet la decisió següent.

CONSIDERACIONS

1. Potestat discrecional de les administracions públiques

L'Ajuntament té competència pròpia en matèria de medi ambient urbà. En aquest sentit, ha de protegir la ciutadania contra la contaminació acústica i atmosfèrica i ha de prestar els serveis de recollida i tractament de residus i neteja viària (art. 25.2 i art. 26.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local).

Però tant el disseny del sistema i el procediment de recollida de residus urbans com la ubicació dels contenidors constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a **potestat de decisió discrecional de les administracions públiques**. Entre diverses solucions tècniques, totes possibles i legítimes, l'Administració pública està legitimada a optar-ne per una. La decisió, però, ha d'estar motivada pel fet que la solució sigui la millor possible d'acord amb el principi de bona administració.

D'aquesta manera, l'Ajuntament ha de garantir la recollida de la totalitat del volum de residus que es generen a la ciutat i ha de procurar, entre altres aspectes, que la ubicació escollida per instal·lar-hi els contenidors sigui la més beneficiosa per al conjunt de la població i que sempre hi hagi el mínim d'afectacions per al veïnat.

Amb la implantació del nou contracte de neteja i recollida de residus a la ciutat es va preveure una distribució nova de contenidors, que van passar a agrupar-se en illes per afavorir-ne l'accessibilitat i la recollida selectiva. Aquest contracte també ha implicat més personal i vehicles per adaptar la prestació del servei a les necessitats de cada barri i de cada moment.

Quant a aquesta nova distribució de contenidors, el consistori indica que es redueixen en un 17% els contenidors de rebuig, s'incrementa en un 25% el nombre de contenidors de recollida selectiva i el contenidor d'orgànica se situa més a prop d'aquests últims, amb l'objectiu d'assolir un 55% de taxa de reciclatge aquest any 2025.

El punt 6.4 de requeriments dels serveis de recollida domiciliària del Plec de condicions tècniques del contracte dels serveis de neteja i gestió de residus indica que **el nombre de contenidors ha de ser el suficient per a la densitat de població de cada sector concret**.

2. Ubicació dels contenidors que han motivat la queixa ciutadana

En el cas que ens ocupa, la persona veïna de la finca del carrer del Doctor Carulla situada davant on es troben ubicats actualment tres contenidors de rebuig i un contenidor d'orgànica, ja que els altres contenidors de recollida selectiva n'estan separats, va presentar reclamacions al consistori pels sorolls que havia de patir diàriament quan es feia el buidat dels residus als camions de recollida i també per les males olors provinents dels contenidors, especialment durant els mesos d'estiu. Demanava als serveis municipals que anessin canviant periòdicament la ubicació dels contenidors.

L'Ajuntament li va respondre que el tipus de contenidors instal·lats a la zona no permeten desplaçaments periòdics d'ubicació i que, per evitar les males olors i assegurar el bon estat de neteja, els interiors i exteriors dels contenidors es netegen

periòdicament amb aigua a pressió. Concretament els interiors es netegen un cop per setmana els dies de més calor, de maig a octubre, i cada quinze dies la resta de l'any, i els exteriors es netegen cada quinze dies de maig a octubre, i un cop al mes la resta de l'any. També se'l va informar que es fa la neteja a fons del paviment que hi ha sota dels contenidors, amb una màquina específica que permet aixecar-los i tornar-los a dipositar al mateix lloc.

La funció encarregada pel Consell Plenari Municipal a la Sindicatura de Greuges és la defensa dels drets de la ciutadania quan es puguin veure afectats per l'actuació municipal. Però no és funció d'aquesta institució determinar la forma concreta de prestar el servei de recollida de residus ni la ubicació òptima dels contenidors de residus, ja que cal tenir-ho en compte en conjunt i valorar els condicionants tècnics presents que fan que s'hagin d'adoptar decisions basades en la discrecionalitat tècnica que, ordinàriament, resta fora de l'àmbit de la nostra supervisió, com ja hem exposat.

Ara bé, **la Sindicatura de Greuges demana al consistori que valori la proposta del ciutadà d'anar rotant els contenidors**, ateses les molèsties que malauradament acostumen a anar associades a la seva ubicació i tenint en compte que només caldria canviar la pintura del paviment, ja que en aquest carrer els contenidors estan ubicats sobre la calçada i que, per tant, no seria necessari haver de fer cap obra, només intercanviar-los per les zones d'aparcament d'àrea verda. A més, si s'instal·lessin al mateix costat de la vorera es podrien aprofitar els mateixos contenidors, ja que el sentit de la càrrega continuaria sent el mateix.

Quant als sorolls que generen els serveis de neteja i recollida de residus, us informem que **des d'aquesta Sindicatura continuem insistint al consistori que faci el mínim de serveis en horari nocturn** i que els que inevitablement s'hagin de fer durant la nit es concentrin en una mateixa franja horària per tal de garantir un mínim d'hores seguides de descans nocturn al veïnat.

Recordem que l'article XXIII de la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, signada per l'Ajuntament de Barcelona, estableix que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries, i vetllar per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.

3. Prova pilot de rotar els contenidors

Tal com hem exposat en l'apartat anterior, la resposta municipal a les reclamacions de la persona interessada va ser que no es preveu cap desplaçament de la ubicació actual dels contenidors, tot i la insistència del ciutadà que es tingui en consideració la proposta d'anar rotant els contenidors de cara a un futur.

En relació amb aquesta qüestió, des d'aquesta Sindicatura considerem que seria convenient, a fi de millorar la qualitat de vida a la ciutat, **iniciar una prova pilot en algun dels barris que presenti més queixes sobre les afectacions que suposa la presència dels contenidors a l'espai públic**, per analitzar i valorar els beneficis de dur a terme una rotació periòdica de les ubicacions dels contenidors.

És del tot evident que els temes de neteja pel fet de viure davant de les ubicacions de contenidors són els que més preocupen a la ciutadania pels efectes negatius que els comporten i que afecten principalment el seu dret a un medi ambient sa. A banda dels problemes de soroll que comporta la recollida de residus, la presència de deixalles i brutícia al voltant dels contenidors i l'ús incívic per fer-hi les necessitats fisiològiques, amb l'aparició consegüent d'insectes i males olors, són algunes de les molèsties amb què conviuen diàriament les persones veïnes.

Atès l'intercanvi de bones pràctiques a escala internacional relatives a la salvaguarda dels drets humans de proximitat que duem a terme des d'aquesta institució, hem pogut constatar que en algunes ciutats, com ara Montevideo, aquesta pràctica ha estat del tot beneficiosa per evitar que sempre siguin les mateixes persones les perjudicades pel fet de tenir els contenidors fixos davant dels seus habitatges.

El fet de dur a terme una rotació periòdica de contenidors pot arribar a suposar, inclús, un canvi d'actitud en les persones, tal com es va constatar a la ciutat de Montevideo (on es va efectuar una rotació cada tres anys aproximadament), ja que en el període en què les persones tenen els contenidors prop dels seus habitatges s'adonen de les molèsties que suposen els mals hàbits o mals usos dels contenidors.

D'aquesta manera, a banda de reduir els perjudicis per a la ciutadania, pot ser que les persones que no dipositen correctament els residus modifiquin els seus hàbits pel fet que en un futur poden ser receptores dels mateixos perjudicis. Recordem que és responsabilitat del consistori avaluar les seves polítiques i els impactes que aquestes tenen en la vida de les persones.

En aquest sentit, volem esmentar **el dret a la ciutat**, un dret polièdric de totes les persones habitants, presents i futures, permanents o temporals, a utilitzar, ocupar i produir ciutats justes, inclusives i sostenibles, definides com un bé comú essencial per a una vida plena i digna. Així mateix, les necessitats bàsiques o aspiracions legítimes, inherents a totes les persones que habiten en la ciutat o hi transiten, han de quedar cobertes per tal de **garantir el dret a una vida digna de ser viscuda en l'àmbit local**.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament és ajustada a dret quant a la gestió dels residus municipals, però l'Ajuntament pot continuar treballant per optimitzar-la i, al mateix temps, millorar la qualitat de vida de la ciutadania.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Suggerir a la Direcció de Serveis de Neteja i Gestió de Residus** que valori la possibilitat d'establir un pla de rotació de contenidors, de manera que no siguin sempre les mateixes persones les perjudicades per les afectacions que acostumen a comportar les seves ubicacions al davant dels habitatges.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.